

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Pars II

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

PARS II

DE DEO TRINO

In hac 2da tractatus parte qua e de Deo trino hoc e de ijs
qua pertinent ad ipsum Deum prout e trinus in personis duae
sermo disputatio altera erit de divinis processionibus altera
de divinis relictis in ydem vero disputatio praecipuas
atq; celebroses controversias pertinentes, ad mysterium Trini
tatis tractentur ita ta ut duae ex professo tractentur aliae
vero brevitur enghentur atq; dissolvantur.

DISPUTATIO I

De divinis Processionibus.

CAPIT. I

Quanam sint in Deo Processiones?

Advertendum e noie processionis hic idem prout significati
go significatur noie originis e productionis, siquidem processio
origo, e productio apud Theologos, saltem dum e sermo de Tri-
nitate, ut vocis synonyma. quamvis .a. id q; significatur
noie processionis qua dicitur realiter sit idem q; significatur
noie divinae proprietatis, personalitatis, notiois, e relictis,
ita ta e idem fortiter sine secundum nrum conceptum vel
modum intelligendi, siquidem divina paternitas v: g. e proprietas
quatenus sui soli persona Patris convenit. eadem paternitas
e personalitas quatenus ultimo terminat divinam nram atq;
scam constituit in e. Patris, similiter Paternitas e notio
quatenus e signum vel via nocendi sine cognoscendi e v: g. v:
quodam personam Patris a reliquis, propterea paternitas e relictis,

ga totum de illis e habitudo sine respectu ad filium, denique
Paternitas e processio, origo, e productio quatenus e ^{pro} Pater
producit filium e his rationibus, exm in paternitas ut propri-
etas, personalitas, notio, e ratio habet rationem fia permanentis
vel assistentis.

Supponendum e deo, in divinis e aliquam pro-
cessionem ad intra, id e, emanationem unius persone ab alia, con-
stat ex cap. 8. Ioan. Ego ex Deo processio e ex illis cap. 15.
spiritus qui a Patre procedit, hoc a. scriptura loca vera e re-
fali processionem illiuntur a PP. quem condant, ex pluribus
locis Evangelij habent in Deo vere e proprie. ee patrem, atqui
de rade patris e generare de rade filij e generari, ac primus
sequitur in Deo ee realem processionem qua Pater generat
e filius proceditur vel generatur. denique quem condant ex eo qd
in Deo tres s. persona realiter distincte, ut condant ex illis s.
verbis Matth. 28. baptizantes eos in nomine Patris, filij, e spi-
ritus s. atqui distinctio realis in Deo n. p. fundari nisi in vera
e reali processione, p. h. p. ois distinctio fundatur vel in limi-
tate e finitate. nae vel in processionem e origine proven-
tis e producti, cum a. in Deo n. his finitas nec limitatio neces-
sario requiritur in Deo ee realem processionem rade cuius ratio dis-
tinctio inter divinas personas.

Supponendum e, s. h. i. h. i. in Deo s. vera e
realis processio, n. in ea e causalitas vel dependentia effectus a causa,
nao e qd causalitas e dependentia effectus a causa e quanto aliquis
ita procedit ab alio ut accipiat vel hat naem ab illy nae
repta distincta, quamvis a. in Deo vna persona ab alia vere
procedat, n. in h. naem, ab illy nae distinctam, sed e vna
e eadem nae in singulis divinis personis, siquidem oes hat
sem primum e reale principium operandi, in quo consistit nae
nae. ex his a. condant processionem in divinis n. ee per modum
actionis transeuntis in, externum effectum vel in partem
extrinsecum, sed per modum emanantis immanentis, siquidem
terminus vnae processionis manet in eo a quo procedit, e
por consequens in eo manet etiam vna processio p. a. terminus
divinae processionis manet in eo a quo procedit, condant ex
illis s. verbis Ioan. 10. ego e Pater vna e sumus, e ex illis
14. ego in Patre e Pater in me e, e ex epla. j. ma. cap. 1. tres
s. qui testimoniam eant in solo Patre, Verbo, e Spiritu s.
e tres vna s. Ex his a. condant divinam processionem
in hoc

in hoc differre. a processione creata, qd hoc e vera dependentia 320.
ut effectus a causa, illa vero n item causa una e eadem natura di-
uina magis in persona producta vna procedente e in persona
a qua illa procedit.

Quo n dicas: implicat realiter produci terminum
n producto qd eo cum quo ipse terminus realiter identificatur,
sicut implicat produci gradum corporis n producto gradu subtilit
qui cum illo identificatur & implicat produci diuinam per-
sonam n producta vel multiplicata natura cum qua ipsa persona
producta realiter identificatur.

Respondo: hinc implicat esse quando id, cum quo
terminus identificatur, distinguitur ab ipso principio producente
concedo, quando id cum quo terminus identificatur e etiam iden-
tificatum cum ipso principio producente nego hinc, e conseq.
qd hinc natura diuina identificatur cum termino e persona pro-
ducta, nihilominus ratio sube infinitatis identificatur etiam
cum ipso principio vel persona producente, e ideo n qd ab illa
produci, qd implicat identificari inter se in qd proximo produ-
cent e in qd producitur, quamuis a natura diuina qua e in patre
ut identificata cum ipsa paternitate, e ideo a patre produci
n pot, nihilominus pater per productionem filij conuincit eis suam
naturam, ita vt processio quidem filij, a patre, n productio per-
sonalitatatis filij e conuincio diuinae naturae. his praemissis.

Secundo primo. In Deo sicut duas processiones passiuas
realiter distinctas n plures. e conclusio certa ex fide catholica.
Et primo, qd fide certum e in Deo duas esse personas proce-
dentes realiter distinctas: nempe Filium e Spiritum Sanctum
n. a plures e etiam due sicut in Deo processionis passiuas dis-
tincte realiter n plures. conseq. sicut: qd processio, sicut hinc ad termi-
num procedentem sicut pater se hinc ad se qd filij.

Praeterea pater etiam ratio: qd processionis diuinae ut
per operationes immanentes, sed in Deo eym sicut, agens illudiale
e effectuum n sicut ee nisi nuxta operationes immanentes
nempe intellectus e volitio e in Deo n sicut nisi duas processionis
passiuas.

Obiecta: si in Deo esset aliqua processio, deberet in
alio recipi e eam informare, qd est immanens, sed hoc e
impossibile, qd a quoque in Deo est pars passiuas, e per consequens
imperfecto.

Respondeo: qd diuinae processionis n sunt
acciden =

accidentia aut fieri substantiales, sed, si res substantiales & per se
subsistentes, ac proinde si inveniuntur pota passiva in quâ recipiant
vel quam informant.

Objicies 2do: proinde, repugnat divinae personae
& nulla e processio in divinis. hinc atq; tum quia persona pro-
cessus, necessario e ab alio n a se, cum tñ repugnet Deum e e
& n e a se, tum quia quod procedit producitur, produci a. involvit
imfectionem.

R^o negando hinc, ad primam eiq; probationem
dicimus repugnare quidem Deum e e ab alio quam a Deo
aut e ab alio Deo, n tñ repugnat Deum e e, vel procedere
ab alio qui sibi eum numero Deus, sic e. nãã divinus cum
ut eadem numero in persona procedente, e in persona, a
qua illa procedit, per processionem n producitur us conuectur,
& nec processio n procedit quo minus persona procedens hat naam
divinam e ut e etualiter Deus. Ad eam probationem anteceden-
tis, dicimus productionem involvere imfectionem quando etiam
nãã producitur ut conuectur in creatis, n a. quando nãã n pro-
ducitur nec multiplicatur, sed tñ conuectur ut fit per divinam
processionem.

Objicies 3to: in Deo e una tñ nãã operatio
immanens qua e simul illitio e volitio & in Deo nãã due
processiones passivae sed una tñ, cum divina processio fiat per
operationem Dei immanentem.

R^o negando conseq: quampis e in Deo sit una
tñ operatio a parte rei simplicissima, nihilominus ratio sua
infinita perfectionis e virtualiter e eminenter duplex, ac pro-
inde eadem operatio divina potit responderi due processionibus
passivae realiter inter se distinctas, perinde ac si producta
operatio divina e e realiter e actus duplex, nec e. tunc
illitio e volitio divina haberent maiorem perfectionem quam
nunc hat, ac proinde de facto sufficient ad duas processio-
nes passivae.

Objicies 4to: unica processio divina exhaustit
totam vim productivam qua p e e in Deo cum sit infinita
& in Deo e una tñ processio passiva.

R^o negando hinc, nam processio qua Verbum
vel filius a patre procedit, cum sit infinita in eade processio-
nis per illud, exhaustit quidem, ut ita dicam, totam vim ad
intra productivam per modum intellectionis ut sic, e ideo
nãã potit

si potest aut esse aut produci in Deo plures filii; verum quia eadem 121.
processio non est infinita scilicet nisi in genere processionis
per illatum aut processionis per modum illationis, non autem in genere
processionis per modum volitionis ut sic, in quo tamen genere est
infinita scilicet processio Spiritus Sancti, ideo processio eundem
spiritus sancti non autem processio Verbi exhaustit divinam personam,
producenti per modum volitionis ut sic, et ideo in Deo non potest esse
plures spiritus sancti, atque ita una divina processio quantumvis
sit infinita, non potest alterum impingere, nec una exhaustit vim pro-
ductivam alteri.

Ex actis colligi potest in Deo tres esse personas
inter se realiter distinctas habentes unam et eandem naturam, nam
cum in Deo sint duae processionis passiva realiter distinctae,
necessario sequitur etiam in Deo duas personas procedentes
realiter inter se distinctas, quia duae processionis passiva realiter
identificantur cum duobus terminis realiter distinctis, haec vero
duae personas procedentes necessario supponunt aliam etiam, et
proxime necessario in Deo sunt tres personas, scilicet a. duae personae identi-
ficatae cum duabus processionibus passivis necessario supponunt
etiam etiam personam patris: quia duae processionis passivae sine una
persona procedente non potest produci ab ipsa natura divina, quia im-
plicat contradictionem principium proximum procedens non
possit fieri cum termino producto, aliquid per se ipsum potest produci
a seipso. similiter etiam una persona procedens non potest se-
mutuo producere, quia implicat duos esse simul priores et posteriores
in eodem genere principii existentis, quia aliquid etiam unum
et idem potest esse prius et posterius seipso, ut facile deus potest ex illa
mutua prioritate esse duorum ad invicem et necessario
in Deo est alia etiam persona a qua illae duae procedant et
producantur sine tanquam a principio productivo adequato,
ut producat persona filii a persona Patris, sicut ut a principio
adequato, ut persona Spiritus Sancti producat ab eadem persona
Patris, sicut etiam persona Spiritus Sancti producat et producat a
persona Patris et a persona filii tanquam ab uno principio
totali et adequato, ut infra magis constabit.

Deo ex actibus colligitur etiam personam invi-
nam, quae a reliquis duabus personis procedentibus praesuppo-
nitur, scilicet improductam sive non originatam nec procedentem
ab alia. ratio est, quia si esset producta, vel esset producta a natura
divina, vel a persona filii, aut spiritus sancti, vel ab alia persona,

res nullam ex his dici potest, quod a. n. int. producta a natura divina
na potest, quia persona Patris realiter est idem cum natura divina &
n. potest ab eis produci, ut constat ex reproductis, nec potest produci
a persona filii vel spiritus s. si, quia persona Patris procedit prior
nam filii & simul cum filio producit personam spiritus s. &
n. potest ab his personis produci, quia natura puritas in genere
principij evidenter se impeditur. Unde n. potest produci ab alia
persona, quia n. est maior ratio cur illa ab alia producta n. est
& rursum illa ab alia, & ita rareretur processus in infinitum, quod
est omnino impossibile, ac proinde, necessario debet esse una persona qua
sit principium Verbi & Spiritus s. nec principitur ab alia
persona, & uno Pater dicitur n. ea de alio & dicitur esse inge-
nitus & immutabilis, quod est proprietas & notio personae Patris.

Dico 2do. Processiones passivae n. realiter idem
sunt cum suis terminis sive cum personis per illas
procedentibus et productis, atque ita generatio passiva est idem
suntificata cum filio, et spiratio passiva cum spiritu s. haec
conclusio est omnino certa apud Catholicos. Probatur quia n. expressè
definitur in Concilio Toletano et alijs quae refertur Luit. de
Trinitate, disp. 8. sect. 1. & 2. Deinde potest ratio: quia
persona procedens nunquam potest separari a processione passiva,
& processio passiva n. est realiter distincta a persona per illam
illam procedente, sicut terminus vel effectus excusus v. g. actus
vitalis qui est inseparabilis a passione per quam recipit esse
ab agente n. distinguitur realiter ab eadem passione, alio
quin sicut si actus vitalis realiter distingueretur ab ea
hoc etiam capite involveret imperfectionem, ita quod si
persona divina procedens realiter distingueretur a pro-
cessione passiva frustra a passione per quam recipit esse
ab agente, frustra ab illa distingueretur et ideo imper-
fectionem involveret, ita quod si persona divina proce-
dens realiter distingueretur a processione passiva frus-
tra ab ea distingueretur, atque ideo etiam ex hoc capite
imperfectionem involveret.

Dico 3tio. Praeter processiones passivas
dantur in Deo etiam duae processiones actus realiter
identificatae cum personis producentibus et realiter distinctae
a processionibus passivis. S. Thom. 1. parte. q. 91. art.
1. ad 2. Magis in 1. dist. 28. et sequenti Theologi cōiter
Explicatur propositio: centralis intellectus Dei ut dicitur,
mixta

minata per relationem paternitatis & activa processio sive 122.
 productio qua Pater producit Verbum vel Filium, & e con-
 munitio activa qua Pater Verbo, communicat naturam
 divinam, sicut eadem ecclesiastica voluntas Dei ut determinata
 per relationem filii & passiva processio vel productio Verbi, et
 passiva communicatio, qua illi naturam divinam communi-
 catur, similiter ecclesiastica voluntas Dei ut determinata
 per relationem generationis existentem in Patre et Filio &
 ipsa activa processio vel productio qua Pater et Filius
 per modum unius principii producat spiritum sanctum,
 & e activa communicatio qua Pater et Filius coequant
 spiritui s. naturam divinam, contra vero eadem ecclesiastica
 voluntas Dei ut determinata per relationem spiritus s. termi-
 natam ad Patrem et Filium tanquam ad unum suam prin-
 cipiam, & passiva processio spiritus s. & passiva communicatio,
 ipsa natura divina eidem spiritui s. coequantur, non minus a
 illius et voluntas divina ut determinata relatione produ-
 ctis & identificata cum ipso principio producente, quam
 eadem illius et voluntas determinata per relationem producti
 sit identificata cum termino producto, propositio a.
 supra posita & explicata e contra nonnullos, qui dixerunt
 processionem activam et passivam n. distinguunt realiter
 inter se, sed utramq. esse in persona producta, sicut etiam
 in creatis actio et passio e, in termino producto, quam senten-
 tiam, licet sit contra eandem sententiam Theologorum, Suarez in
 lib. 6. de Trinitate. cap. 2. num. 7. affirmat neg. esse ortho-
 doxam, neg. temerariam, ut alij contendunt. It. a. manifeste
 dari activas processionem duas in Deo, quia in Deo sunt
 dua persona procedentes sive productae & etiam in Deo s.
 dua productiones sive dua processionem activas, pa. implicat,
 ut constat, dari productum quum datur productio activa,
 que producat formaliter et in actu d. d. producit id q.
 producitur. It. aliter probant hanc partem conclusio-
 nis, sed inefficaciter quod in praesenti ostendere per tomag
 n. licet. It. a. divinae processionem activam sint identificata
 cum ipsius personis producentibus. It. q. ratio fialis & ecclesi-
 astica productionis vel processionis consistat in hoc, qd. is
 qui producat formaliter et in actu d. d. influit in ipsum
 productum, sed persona producat verè per suam natura
 tem formaliter & in actu d. d. influit in ipsam productam,

sed et

et quidem ita ut impossibile sit productam entitatem existere
quin influat in ipsam personam productam; imo neg huius
modi entitas persona potest intelligi quin illigatur influere
in eandem personam productam, quod a processiones activae
realiter distinguantur a processioibus passivis scilicet: quia
quaelibet processio activa est principium proximam pro-
ductivum ipsius processioibus passivae sive ipsius personae
procedentis ut est procedens vel producta atque illi relati-
ve opponitur, & ab illa realiter distinguitur.

Obicitur: actio est passio ut una et eadem enti-
tas quae est in actu vel termino producto et denominat
ipsam effectum vel terminum productum, est principium
activum denominat agens & etiam in divinis processio-
ibus activa et passiva non distinguantur, ac proinde una et eadem
simplex entitas processioibus quae est in Filio potest deo-
nominare et Patrem generantem et Filium genitum, quod a
hunc potest denominare genitum, manifestum est, hoc potest
denominare Patrem generantem scilicet quia denominat Filium
genitum & ab alio genitum & genitum a patre, et per
consequens denominat etiam Patrem generantem, siquidem
idem est Filium generari a Patre et Patrem generari Filium.

De negando consequens ratio disparitatis est, quia prin-
cipium activum creatum potest non existere non existente pro-
ductivum, siquidem nullum est principium activum crea-
tum, cuius actio non potest impediri saltem ab ipso Deo, ac
proinde actio sive productio creata non potest esse identificata
cum ipso principio activo, contra vero divina persona
producentis neg potest esse neg potest illigi ab ipso actuali producti-
one, et vere formaliter per suam existentiam modo supra ex-
plicite in actu deo necessario influat in personam pro-
ductam, ac proinde productio activa divina est identi-
ficata cum ipsa persona producente.

Respondendum est a. quod licet processio passiva
non sit in persona producente, sed in persona producta,
ut in Filio, non tamen potest denominare Filium productum huc
genitum, non etiam ipsum denominat genitum a Patre,
et per consequens denominat Patrem generantem, cum idem
sit Filium generari a Patre et Patrem generari Filium,
nihilominus processio passiva Filii tanquam forma rea-
liter distincta a Patre denominat ipsum generantem,
productio

productio vero sine processu activa ad Filium termini, 123.
nata qua e in Patre tanquam fca cum ipso realiter identi,
filata denominat ipsam productorem, et generantem. ex
huiusmodi habes productionem activam licet n possit dici actio
proprie et rigore, eo qd actio stricti et rigore sumpta
includat aliquam imperfectionem in termino, nempe
dissinctionem alius secundum naturam cum principio produ-
cente, nihilominus potest dici aliquo modo actionem perfectam,
sive immanentem in principio immanente producente,
neque in eo imaginantem per identificacionem, unde etiam
aliqui Theologi illam sine addito appellant actionem.

Quaerit: an processiones activae realiter dis-
tinguantur inter se? Rr negativè, e codis sententia
Theologorum contra Henricum in summa part. 2. art.
Argentinam in 5. dist. 13. q. 1. art. 2. et Aegidium apud eun-
dem Argentinam. ratio e, qd in divinis n potest esse distinctio
realis nisi inter illa quae relative opponuntur, ut constat ex
propositionibus, atque processiones activae n opponuntur re-
lativè inter se, neg e. generatio activa Verbi, quae dicit
solum paternitatem respicit generacionem activam Spiritus
S. quae inchoat paternitatem et filiationem & processiones
activae n distinguuntur realiter inter se.

Obijciat: processio activa Verbi sine gene-
ratione activa dicit solum paternitatem, generatio a. activa
dicit paternitatem et filiationem & processio activa
spiritus S. sine filiationis quam includit realiter dis-
tinguitur a generatione activa.

Rr negando huiusmodi generatio e. activa non
dicit proximè, sed formaliter relationem paternitatis et fili-
ationis, sed relationem generacionis activae eorum Patri et Filio
quae Spiritum S. recipiunt, in quibus personis tanquam
cum aliis suppositis distinctis ipsa virtus generativa rege-
ritur, ac proinde proximum principium Spiritus S.
sine processu activa eandem remittit inchoat quae
connotat relationem paternitatis et filiationis tanquam
constitutiva personarum in quibus reperitur, coeorum
ipsa virtus et generatio activa ut talis e nullam in se
includit distinctioem, ac proinde cum non opponatur
relativè paternitati, n potest realiter distingui a processi-
one activa filij. Adendum e. a. qd licet processiones
activae

actiua n̄ distinguantur realiter, nihilominus ^{simpliciter} ^{regula}
dicensur & processionibus actiuis eē duas; rāō ē, q̄
cum processionibus actiuis sint respectu transcendentales
ad terminos procedentes vel productos, solent distingui
ad distinctiōnem terminorum productorum, cum autem
termini producti ē Deo sint duo, nempe Verbum et spiri-
tus s. ideo simpliciter dicensur & in Deo duas eē
processiones actiuis, licet n̄ hant inter se realem
distinctionem.

Ex dictis colligitur, q̄ licet Theologi
cōuiter dicant origines diuinas eē tm̄ duas, reuera
tm̄ sicut in Deo sunt quatuor relatiōes nempe relatiō
Patris, relatiō Filij, relatiō spiratoris, et relatiō spirati;
ita etiam in Deo sunt quatuor origines, dua actiua,
et dua passiuā; quare Theologi dum dicunt in Deo
eē tm̄ duas processionibus, non diuidunt illas nisi ra-
tione terminorum, vnde cum in Deo sint duo tantum
termini producti nempe Filij et spiritus s. ideo di-
cunt in Deo eē duas processionibus, licet reuera sint
quatuor, nempe processio actiua, et processio passiuā
Filij, processio actiua et processio passiuā spiritus s.

CAPITULUM II

An processio Verbi sit propriū gene- ratiōis?

Supponendum ē primo generatiōem propriē dictam acmp̄
uiscatis cognatiōis n̄ cōuiter definiri: generatiō
ē processio vel origo uiuentis a uiuente principio iuncto
in similitudinem n̄ā. atq̄ hęc generatiō definitio sumpta
ē ex iis que docet Aristoteles lib. 7. metaph. cap. 8. et lib. 18. 2.
Ethic. cap. 12. quam definitionem sequuntur etiam oēs
Theologi, per illam a. particulam definitionis, uiuentis a
uiuente ab eadem definitione excluditur productio rerum
inanimatarum que uiuentes non sūt, imo cum illa particula uiu-
entis accipitur absolute et rigore n̄ā pro eo q̄d ita uiuēt,
et hęc

ut haec etiam actum vitalem cognitionis, a definitione. 224.
generans excludatur etiam planta, neq. e. una plantae
dicitur ee filia alterius, materia per eandem particulam
significatur genitum debere ee vivens reya distinctum
a vivente generante, et haec de ead. ratio e. qd aug.
mentat, absolute n. e. generas sed ag. ad generas, qd per
illum n. producit ^{novum} vivens distinctum, sed pars
aliqua illi demum additur, n. tñ ad generas e. necessarium
vt ipsa iniquat in tempore, p. e. ee ab aeterno, v. d. divina
generas, qd generas de qua hie loquimur, n. e. causas qua
eternaliter supponat terminum a quo sine privacem ter.
nisi ad quem, a qua transeat ad unum terminum, sed
tñ e. ipsa productio vivens sine processu eius privacem
viva non. per illam vero particulam definitionis, a pri.
cipio conuenit significatur generans active conferre
vel equicare ipsi genito aliqua substantia sua, et haec
de ead. neq. productio vel creatio Angelorum e. proprie generas,
qd Deus nihil illis contulit de sua substantia, neq. pro.
ductio Lux et Thomae costa fuit proprie generas, qd Thom.
nullum habuit activam concurrere in productione Lux,
licet aliqua pars ma. ipsius Thomae fuerit subiectum ma.
magnum semper productionis, per illam vero parti.
culam, in similitudinem nae significatur generasem pro.
prie dictam ex vi sua tendere in similitudinem nae
in spee infima imo in ra. individuali, quare per hanc
particulam excluditur productio vermium genitorum in
corpore animalium, qui ab aiali differunt secundum naam
specificam talis animalis.

Attendum e. tñ ad generasem proprie dictam
solum requiri vt principium generans quantum e. ex se
tendat ad terminum, similem in spee et in ra. indivi.
dua licet actu impedatur, et ideo productio mali vere
ac proprie e. generas, qd vere e. origo vivens a vivente
ex se coacta producere terminum sibi similem in spee
infima et in ra. individuali, licet impedatur ex de.
fectu alteri simili principij.

Supponendum e. 2do vt fide certum secunda
persona divina, productionem qua e. per illud ee pro.
prie generasem, et terminum per illum productum ee pro.
prie filium, constet manifeste ex oculis hiear. primo,
Cathan.

Constantinopolitans j. in Symbolo Catechico primo, Solitano primo et vicesimo, in confessionibus Axi et ex Symbolo Athanasij et cuncto Axi Justiniani Imperatoris, in his e. locis Verbum dicitur genitum et natum, quod negatur de Spiritu S. qui dicitur procedere a Patre et Filio, his ita significatur Verbum procedere per generationem proprie et vigorosa sumptam. Item constat ex scriptura, in eodem Joan. cap. j. et 3 appellatur Verbum unigenitum, eadem ratione appellatur Epist. j. Joan. cap. 2. et a Deum a. in Deo sicut duo procedentes vel produci dum Verbum dicitur Filius unigenitus manifeste significatur Verbi productionem esse proprie generationem.

Supponendum e. 3tio certum etiam de fide esse quod productus Spiritus S. procedentis per voluntate non sit proprie generatio. constat ex definitione Sonithiam qua supra allegata sunt, et ex illis verbis Symboli Athanasij Spiritus S. a Patre et Filio e. non factus, nec creatus, nec genitus sed procedens. praeterea constat ex cap. j. et 2. Joan. ubi 2da persona dicitur Filius unigenitus quod non verificaretur si Spiritus S. procederet per generationem quia tunc esset duo geniti. Denique constat ex Symbolo Helorum ubi Filius dicitur unicus, quod etiam non cit verum, si Spiritus S. procederet per generationem, quia tunc Spiritus S. esset Filius, sicut ex secunda persona, vnde haeretici, ut refert Athanasius Epist. 2. de Spiritu S. ad Serapionem, ut bene citat Arubal disp. 98. cap. 3. nam q. hac ratione conabatur probare Spiritum S. si e. Deum, quia si e. Deus sicut persona producens aut procedit a solo patre, et erit Filius patris, 2da persona, si vero a solo Filio, erit filius filij et nepos Patris, si vero ab utroq. cum nihil possit a duobus Patribus produci, sequitur illum procedere ab uno ut a Patre, ab altero vero ut a matre, qua oia sunt absurda, summa; Verum quod fide certum sit productionem Verbi esse proprie generationem, probationem vero Spiritus S. non item, maxima in difficultate e. in amiganda ratione, cur productioni Verbi conveniat vera et propria ratio generatiois, hinc enim definitio supra relata et explicata, non autem convenit processioni Spiritus S. qua tamen videtur esse processio videntis a vidente principio conjuncto in similitudinem naturae; ita ut per nullam huius definitionis particulam processio Spiritus

Spiritus S. videatur excludi a propria definitione, unde Au^g 325.
Augustinus lib. 3. contra Maximinum cap. 9. Damascenus
lib. 1. fidei orthodoxa cap. 2. et 10. et Gregorius Brimariensis
cum Magro sententiarum in 1. dist. 13. aperte fateantur non
esse verbum viatorem in hac vita assignare rationem, cur procedat,
nisi Verbi sit generatio, non a processio Spiritus S. nihilominus
ab alijs multa variag rationes eiusdem rei assignantur, nos a
precipuas atq. celeberrimas referemus et examinabimus.

Primo a quibusdam dicitur generationem Verbi
et spirationem Spiritus S. distingui ex his formaliter nec oportere
ulterius quætere, quibus iunguntur, nisi quia tota ratio formalis
vnius n. e. tota ratio formalis alterius. ita Scotus in 1. dist.
13. q. ad q. Aureoli art. 2. propos. 4.

Secundo contra hoc quia quando quaeritur cur
cessio Verbi non a Spiritus S. sit proprie generatio, quaeritur
quænam sit ratio formalis per quam processio Verbi constituitur
in ratione generationis, et quaenam sit ratio formalis per quam processio
spiritus S. constituitur in ratione spirationis diuersa a generatione,
itaq. Scotus pro ratione assignat id quod est in quaestione, nempe
etiam faciunt alij, qui dicunt generationem Verbi et spirationem
spiritus S. distingui per se diuersos terminos nempe ge-
niti et spirati, nam hoc est id quod quaeritur nempe quis
sit illud per quod Verbum sit proprie genitum non a Spiritu
ritus S. an ab eis.

Secundo alij dicunt processionem Verbi
esse generationem non a processionem Spiritus S. quia
Verbum procedit ab uno, Spiritus S. autem a duobus,
cum id quod procedit ab uno procedat per modum nature
sive connaturali modo et modo nature sit ut unus sit ab uno;
ita Durandus in 1. dist. 6. q. 2. num. 17. Halia certis
in 1. dist. 8. art. 3.

Secundo contra hanc rationem est quia in naturalibus
unus filius est a duobus suppositis, nempe a supposito patris
et supposito matris. Ex hoc quod Spiritus S. sit a duobus
suppositis vere erit, filius eggenitus, quod tamen est ois falsum.
Deinde contra est, quia si procedat intentum, simul etiam
procedat Verbum non esse filium aut genitum, sed quia proce-
dit ab uno tamen supposito, in naturalibus a. filius procedit a
duobus suppositis.

Tertio alij dicunt Verbum non a Spiritum S.
e.

et, vere genitum et filium, quia Verbum procedit per modum
natae, Spiritus a. S. per modum voluntatis, in creatis a. so,
lum idem procedit per modum natae et genitum, ac primum
Verbum vere et genitum et et filius non a. Spiritus S.

Secundo contra hanc rationem est, quia vel procedere
per modum natae et procedere per primam operationem quae aliam
non praesupponat, ut aliqui volunt, et hoc modo factum est genitum
procedere per primam operationem in aliquibus, quidem in creatis,
bus nutritio est prima operatio et tamen non est generatio; contra vero
generatio aialis praesupponit operationem nutritionis et augmenta-
tionis, et per consequens non est prima aialis operatio et tamen est gene-
ratio. vel procedere per modum natae et procedere necessario
et per determinationem ad unum, quia non procedit liberum, nec per
virtutem indifferentem ad utrumlibet, sed ex naturali insti-
tutione et determinatione quam Deus habet ad diligendum se; vel
procedere per modum natae significat procedere ex fecunditate
tamen natae, ut aliqui volunt, quod tamen minus Spiritus S.
quam Verbum procedit ex fecunditate natae, hoc media
intellectione, ille media voluntate, volitione.

quasi etiam
spiritus S.
incedit ne-
cessario.

Quarto alij dicunt processionem Verbi esse
generacionem non a. Spiritus S. quia de ratione geniti et filij
est, quod accipiat a patre, nam fecundam ad producendum
alium, ut constat in omnibus filijs creatis, a quibus hoc
nomen filij desumptum est, quod si in aliquibus filijs, ut accipit
in multo, procedit fecunditas sit impedita hoc est per acci-
dens, quia generans per se et quantum est ex se, tendit ad con-
tinuam productionem sicut generandi, cum a. Verbum divinum
accipiat a patre, nam divinam cum fecunditate ad produ-
cendum Spiritum S. et Spiritus S. accipiat nam sine fecundi-
tate, ad producendum aliam, ita Verbum proprie generatur
et est proprie filius non a. Spiritus S. ita Richardus de S.
Victore lib. 6. de Trinitate cap. 18. Alexius 1 parte q. 92.
memb. 2. et 3. art. 2. Maior in 1. ord. 13. q. 1. Zuniga
disp. 2. dub. 2. memb. 9. et alij.

Secundo contra hanc rationem est, quia etiam si secunda
persona divina non est productiva Spiritus S. non tamen procede-
ret per illatum ad hunc sicut filius. Et de ratione geniti vel filij
non est, ut accipiat fecunditatem ad producendum alium.
Ans. patet, quia tam Patres in Concilio Florentino, dum contra
contendunt Spiritum S. procedere non solum a Patre
sed

sei etiam a Filio, quam Theologi dum disputant an Spiritus
S. distinguatur a Filio si ab eo procederet, dicunt quod tunc
spiritus S. non distinguatur a Filio sed est Filius, contra
vero prima persona adhuc est vero Pater.

Deinde contra e, quia si de raõe filij est accipere
simul cum nãa fecunditatem ad producendum alium, sequeretur
reter de raõe filij eẽ accipere fecunditatem ad generandum
alium, ut fit ex eo qd filij creati, ex quibz prædicta raõ de-
sumpta e, accipiunt a patre, fecunditatem nã quamcumq; sed
ad generandum alium, sicut ipse pater a quo geniti sũt p̃
generare, atqui 2da persona nã accidit fecunditatem ad
generandum alium sed tm ad givandam aliam personam,
Et si vera sit raõ quam nunc impugnamus, secunda persona
divina vere nã erit filius, qd e, hæreticum.

Procedendum e qd si quis ita dicat, nãa divina
etiam debet eẽ principium motus, id e, ali-
cuius operatiois eius in quo e, sed ois filius debet procedere
a patre in similitudinem nãe & debet assumili nãe
patris in eo qd e principium motus et operatiois, sed potissime
operatio e producere sibi simile & cum Spiritus S. negat
producere sibi simile, sequitur ipsum nã procedere a
patre principio in similitudinem nãe, ac proinde nã eẽ
filium vel genitum sicut e verbum.

Hac etiam raõ, que resucitur ad illam quam
modo impugnauimus, facile refellitur, nam ex ea sequitur
nã eẽ perfectum filium, et 2tam personam nã eẽ perfectum
Deum. Primum p̃b: qd secunda persona nã participat nãam
patris ut e principium operatiois in patre, qd Pater ita e Deus
ut sit principium nãale generatiois, secunda vero persona
ita e Deus ut nã sit principium generatiois, imo e incapax talis
principij et solum e productivus simul cum patre Spiritus
Sancti per voluntatem, ac proinde nã erit perfectus filius
patris æterni, et magis perfectus erit filius humanus sui
patris qui similitudinem nãe ab eo participat cum pote-
tate generandi, quod a. inde sequatur Spiritum S. nã eẽ
perfectum Deum et eandem nãam cum patre et filio p̃b
qd Spiritus S. nullo modo sit aliam personam divinam pro-
ducere & nullo modo e eandem vel similis nãe cum patre,
neq; ex vi processionis neq; villo alio modo, qd e manifestus
error, et sequitur, si duatur nãam patris consistere in
principio

principio motus vel operatio, ut e^o producat^{ur} tibi simile
in natura cum tali ^{causa} fecunditate, quam n^{on} habet spiritus sanctus
sequitur ne cum habeat eandem vel similem naturam cum
patre. multa alia possunt adferri contra rationem modo
impugnatum quae videri possunt apud alios.

Quinto alij dicunt processionem Verbi esse
proprie generatam et Verbum esse proprie filium non autem
spiritum s. quia de ratione filij ut filius est, non solum est proce-
dere similem in natura, sed etiam ex vi processionis pro-
cedere ut imaginem representativam sibi principij, solum
a. Verbum procedit non modo simile in natura, sed etiam ut
species expressa et imago ad representandum suum princi-
pium; contra vero spiritus s. licet procedat ut similis
in natura, n^{on} tamen procedit ut imago sui principij, et ideo Verbum
est proprie genitum non autem spiritus s. ita Canariensis
in complementario articulo 2. quaestiones 27. p. partis 1. Thomae.
Bartholomaeus Torres 1 parte q. 29. art. 2. Vasquez disp. 113.
cap. 7. et disp. 145. cap. 3. Marcon in tract. de Trinitate
disp. 8. cap. 16. et 17. et alij recentiores, qui oes volunt
particulam illam definitionis generatiois, in similitudinem,
nata debere illigi non de similitudine quae ex veritate natae
provenit, sed de similitudine quae est imago, neg. e. quae
vis similitudo est imago cuius est similitudo, quia ratio
imaginis supra similitudinem addit, quod res quae dicitur
imago sit instituta vel ordinata ad representandam sine
fabendam presentem rem cui est similis, atque haec de causa
ignis genitus ab igne alio n^{on} est eius imago, quia licet sit
eius et similis in natura, n^{on} tamen est ordinatus ad illum repre-
sentandum.

Sed contra hanc rationem est, quia quando dicitur
de ratione filij esse ut procedat per modum imaginis ad repre-
sentandum principium a quo procedit, vel hoc intelligitur
de imagine intentionali, vel de imagine et representati-
one reali sive naturali. Primum dici n^{on} potest quia filius creatus est
vere filius, et eius productioni vere convenit definitio ge-
neratiois supra allata, nec tamen ipse est imago intentiona-
lis sui patris, similiter productiones brutorum sicut generatio
viventium, in quibus n^{on} nulla est intentionalis similitudo
tunc in representando, sed tamen realis in eodem est processio spiritus
s. si in ea reperitur realis similitudo in eodem quae reperitur
in processu,

in processione Verbi à p̄ ex defectu solius similitudinis 127.
 in representando intentionaliter exclusi a rāe. eorū gene-
 rāis, ex illa ē. differentia oritur quidem ne proactio spi-
 ritus s. sit generatio Verbi intentionalis, n̄ t̄ oritur ne sit
 generatio filij realis. Si verō quando dicitur de rāe filij
 ēē vt procedat per modum imaginis, hoc intelligatur de
 imagine reali siue nāali. Contra ē q̄a hinc sequitur
 etiam spiritum s. vi rāe originis procedere vt filium.
 q̄a q̄a procedere vt filium secundam aduersarios ē ex vi
 suae processionis procedere, vt imaginem representatiuam
 ipsius principij producentis, hoc. a. n̄ ē aliud quam pro-
 ductum vi suae productionis accipere, nām producentis,
 rāe cuius sit aptum representare, suum principium
 producentis, atque spiritus s. si iuxta aduersarios ex vi
 suae processionis procedit vt similis in nāa cum ipso prin-
 cipio producentis, siquidem ex vi suae processionis accipit
 nām sui principij producentis, rāe cuius ē nāaliter aptus
 ad representandum suum producentem, ita vt Pater et Filius
 possint cognoscere seipsos in spiritu s. tanquam in ter-
 mino a se producto qui sit eandem nām. Etiam spi-
 ritus s. est vere genitus et filius.

Sicut Vasquez disp. 113. cap. 8 in creatis
 ex eo solum. Ex eo solum dicitur dici filium, q̄a habet
 nām eandem cum nāa producentis, q̄a in ea ē solam funditur
 relatio imaginis in quo sufficienter saluatur rāo filij, contra
 verō in quibus sola similitudo vel identitas nāa producta
 cum nāa producentis n̄ ē satis ad rāem filij, q̄a n̄ ē suffi-
 cients fundamentum relationis imaginis, siquidem relatio imagi-
 nis in Deo n̄ resultat ex sola identitate nāa, sed ex illa
 et proprietate personarum quae nata ē representare,
 ex hoc. a. ē sola proprietate Verbi producta per intellectum, n̄
 a. proprietate spiritus s. producta per voluntatem.
 Sed contra ē, q̄a ratio quae constituit diui-
 num filium vt sic n̄ ē relatio imaginis, intentionalis sed
 realis, quae consistit in sola participatione eandem nām cum
 producente. Et uterq̄ erit filius. Deinde contra ē, quia
 ad rāem imaginis nāalis, quae ē de rāe filij duo t̄m
 requiruntur, nempe vnius nāe siue specificae siue name-
 ricae, et realis distinctio produci a producente. Primum
 a. requiritur vt rāo fāctis representandi realiter vel nāaliter,
 siquidem

figuram ratiō representandi hoc modo ē convenientia in
eodem natiōe sine specificis sine numerice, secundum
a. requiritur, figuram distinctio n̄ p̄t ēē ratiō formalis
representandi, sed tm̄ conditio necessitatis requirita ad res,
representandum, atque, Spiritus S. ex vi sua processionis
accipit eandem natiōem cum eadem distinctiōne cum pro-
cedente. & erit vera et natiōis imago sui principij pro-
cedentis non minus quam ipsum Verbum. Neg. obstat qd
ex vi sua processionis n̄ procedat ut imago intentionalis
et expressa ad representandum ut procedit Verbum, nam hoc
ratiō imaginis per accidens se h̄t ad imaginem natiōem,
in qua sola h̄ta ē ratiō fidei, ut etiam aduersarij concedunt.

Secundo S. dicit Vazquez disp. 145. num. 14.
spiritum S. accipere eandem natiōem ex vi sua processionis,
sed n̄ ad representandum, q̄a Spiritus S. nulli representat
Patrem vel Filium, contra verò Filius Patrem representat
igni Patri.

Ted contra ē q̄a Filius non representat for-
maliter Patrem igni Patri, sed quasi instrumentaliter, hoc ē,
n̄ facit Patrem formaliter intelligentem, sed tm̄ ē obiectum
in quo Pater formaliter seipsum et cognoscere, atq̄ hoc idem
conuenit etiam spiritui S. figuram Pater et Filius p̄t
cognoscere seipsum in spiritu S. tanquam in termino ab
ipsis producto, in quo ē eandem natiōem diuina.

Remy Respondet p̄ tract. 5. cum Blarcon
tract. 5. de Trinitate disp. 8. cap. 19. q̄m̄ filium ex vi
sua processionis representare n̄ solum natiōem sed etiam
proprietas personales sui patris, ita ut Petrus filius
v. g. si ē perfectus filius Pauli, debeat referre Pauli colorem,
figuram, dispositionem corporis, membrorumq̄ proportionem
et ipsam differentiam inuicem, quoniam la. filius
diuinus q̄i ē perfectissimus in ratiōe filij n̄ solum natiōem
Patris sed etiam personalitatem Patris qua is condaturus
principium filij ut a se distincti representat et ē eius
imago, ita ut cognito Verbo per se formaliter veniatur in cog-
nitionem n̄ solum Deitatis Patris, sed etiam personalitatis
eiusdem Patris a quo solum procedit, ideo Verbum ē filius
n̄ a. Spiritus Sanctus qui non representat proprie-
tates personales sui principij nempe Patris et
Verbi.

Ted con.

Sed contra e, qd Spiritus S. ex vi sua processionis
 h't etiam representare proprietates Patris et Filij, signi-
 dem ex vi sua proprietatis personalis e mutuis amor Patris
 et Filij, vinculum et nexus utriusq, ac proinde in propri-
 etate personali Spiritus S. cognoscitur ex parte principij
 nempe proximi requiri duo supposita distincta, in quibz
 etiam ut distinctis sit una virtus primitiva quae ex se pro-
 ducat Spiritum S. qui ex vi proprietatis personalis sit nex-
 et amor personalis duarum personarum Patris et Verbi. Et
 Spiritus S. sicut representat unum generatorem ex parte prin-
 cipij, a quo procedit, ita quoq, representat duo supposita ut
 distincta, quae sint vnum principium ipsius. Et Spiritus
 Sanctus erit verus filius eandem personarum, signidem
 per ipsum se cognoscit generatorem a quo procedit et verum
 Verbum et e. simul Patrem et Filium, et e. personas
 distinctas inter se, et a Spiritu S. Et Spiritus S. erit ita
 perfectus filius sicut e. Verbum, signidem representat nam
 et proprietates ois nates personales Patris et Filij a quibz
 procedit, neq, refert qd illas se representet ut Verbum sicut
 ut imago intentionalis, qd hoc e. impertinens ad rationem
 filij, ut constat ex dictis supra. quae autem contra Alex,
 non modo dicta et praecipue valent si dicatur id qd censet,
 quod verum, nempe relationem Patris et relationem Spiritus
 a se tm conditionem sine qua non, sed principium proximum
 sui termini producti, et qd si est tm conditio sine qua non
 et ipsa Dei, etia est principium proximum, cum etia Dei
 n' distinguatur realiter a terminis a Deo productis, sequer-
 retur principium proximum non distingui realiter a termino
 a se producto qd implicat, ut constat ex con- concepte princi-
 ij proximi et termini ab ipso producti, quaequis a ij
 possunt. Plura contra rationem supra impugnatam videri
 possunt apud Suarez lib. ij. de Trinitate. cap. 5. Arabat disp.
 98. cap. 3. Zunigam disp. 2. dub. 20 memb. 4. et 5. Thiers,
 nimam Faculum tom. 3. in 3. partem q. 29. art. 2. dub.
 8. praesertim num. 81. et 82. et disp. 9. num. 29. et 30.
 et alios recantios ab eodem huthore relatos. his absolutis.
 Recendum e. processionem Verbi e. proprie-
 generationem et Verbum e. proprie genitum et filium, quia
 ex vi sua processionis fiat h'ber aditit intellectionem divi-
 nam, in qua consistit etia Dei, signidem Filius procedit
 per

per intellectum et Verbum Patris, quod e de fili. Ex
 hac veri conclusionem sequitur spiritum s. n. ee filiam
 nec eius processionem ee generatam, ga licet per suam
 processionem accipiat diuinam intellectiorem, n. ee
 eam accipit formaliter ex vi sua processionis, sed tm maali
 ter et identitice cum n. procedat per intellectum, sed per volun
 tatem, et ideo formaliter ex vi sua processionis accipit
 volitionem, reliqua vero accipit materialiter et identitice,
 quia ga identificantur cum volitione, et ga intellectio
 n. a. volitio e cetera Dei formaliter loquendo, ideo spiritus s.
 formaliter ex vi sua processionis n. accipit etiam et nam
 diuinam, et per consequens n. e finitus. Hac conclu
 sio e ex mente s. Thome vt pat. ex q. 26. art. 2. q. finem
 corporis, vbi probat processionem Verbi ee generatam quia
 intelligere in Deo e ee Dei, et videri ad 2. vbi docet
 intelligere diuinum ee ipsam substantiam intelligentis, vnde
 inquit, Verbum procedens procedit vt eiusdem nature sub
 stans et propter hanc proprietate dicitur genitum et filius.
 Idem pat. ex alijs s. Thome locis quae habes apud Basiliam
 loco infra allegando. Eandem conclusionem expresse
 defendit Suarez de Trinitate lib. 9. cap. j. num. 5. et 8.
 et lib. j. cap. 5. a num. 16. et cap. 6. num. 14. Sumel
 in articulum 4. questionis 77. s. Thome disp. j. partes
 defensionis vocat s. Thome. Phasolus tom. 3. in j. parte
 q. 27. art. 2. dub. 13. a num. 126. et apud ipsam alq.
 Petrus de Ferrara in commentario art. 4. questionis 29
 s. Thome idem docent multi alij recentiores Dominicae
 familiae, et Societatis Iesu, vt debatur. Vnige de Trini
 tate disp. 2. dub. 20. memb. 6. initio. Ad hanc doctri
 nam reuocari etiam possunt illi qui dicunt processionem
 Verbi ee generatam, ga Verbum ex vi sua processionis
 formaliter procedit simile suo principio in natura, si ee
 ipse velit etiam Dei considerari in ipsa intellectuione,
 alioquin facile possit impugnari ex ijs quae supra diximus.
 Haec conclusio: ga terminus formalis ad quem
 processio Verbi terminatur per se et ex vi sua formali,
 hoc e, prout e consecrata secundum qd e processio per
 intellectum diuinum, et n. secundum qd identificatur cum
 alijs modis diuinis, e intellectio sua formalis terminus.,
 contra vero terminus formalis processionis spiritus s. Patris
 e volitio

et volitio
 et talis ra
 quae via
 supra con
 dicitur ut
 dicitur n
 spiritum
 e processio
 nam ra
 formam
 quae in
 nit. Qu
 ius. Qui
 nam in
 vobis
 intellectio
 vi ipse
 et fac
 etiam
 processio
 nam
 vnde
 utrum
 factus
 sui creati
 ore perfect
 in filio
 quae ra
 et per
 tunc e
 tra orati
 quae in
 factus for
 vt dicitur
 etiam in
 sicut in
 dicitur

129.
E volitio, ex termino a. foali maxime desumenda e propria
et foalis rão processionis. Si intellectio e cõtialis et pro,
pria rão constitutiva Dei vt Dei cõtialiter, vt verè e et
infra constabit, Tertium ex vi foali sua processionis erit
Deus vt Deus cõtialiter et proguesur foaliter in simili,
tunc nãe qd e cõtialiter ee filium Dei et ab eo ee
genitum, Spiritus vero S. ex vi foali sua productionis
nãe procedit foaliter neq. proguesur vt Deus in similitu,
nem nãe diuine sed tm identiãe, qd volitio qua e
terminus foalis eiusdem productionis licet in se
a pertineat ad eãiam diuinam, e tm cõtialiter
identificata cum eãgm cõtia, et ideo nã ee in aliquo qui
nã sit Deus, nec pã pãm conuicari cui etiam nã cõtinetur
ipsa Dei cõtia. Ex dictis igitur constat secundam pãrtem,
nam diuinam ex vi formali sua processionis habere vt sit
similis generanti, hã solum vt obiecto cognito per ipsam in-
tellectionem, quatenus Pater generat per intellectionem
sui ipsius vt obiecti, vnde foaliter habetur solum rão vlti
et rão similitudinis intentionalis in representatio, sed
etiam vt generanti formaliter sive vt principis generatois,
quatenus eadem numero intellectio diuina vt terminata
relatõe paternitatis e rão foalis terminandi generatõem,
vnde habetur formaliter rão generatois filij et realis simi-
litudinis in euenio.

Obijcies primo: Deus vt Deus e infinite per-
fectus & Deus vt Deus non dicit solum intellectionem,
sed etiam reliquas oes diuinas perfectiones, et per consequens
oes perfectiones qua sunt in Deo eãgm cõtiam constituent,
vnde falsum e cõtiam Dei consistere in intellectione, atq. ita
nulla e rão supra allata ad ostendendum processionem Tertij
et generatõem.

Respondeo: Si quid probat obiectis, probat etiam rela-
tiones et attributa eã de cõtia Dei qd e ois falsum, et con-
tra eodem sensum Patrum et Theologorum. Respondeo dicitur,
quod hãc, Deus vt Deus completè sumptus e infinite per-
fectus formaliter vt sic includit oes perfectiones concedo, Deus
vt Deus cõtialiter sumptus tunc sumptus pãrte secundum suam
cõtiam e infinite perfectus formaliter nego hãc, qd Deus vt sic
solum e infinite perfectus radicaliter, quatenus vt sic hãc solum
radicem hãc principium virtuale reliquarum oium perfectionum
qua

quæ ad illum secundum unum eorum modum intelligendi com-
parantur ut proprietates et complementa.

Obijes 2do: esse simpliciter sine esse a se et ex se
est aliqua ratio sine perfectio in Deo prior quam sit intel-
lectio et essentia Dei consistit in hoc quod Deus sit a se et ex se
ac proinde male dicitur Verbi processionem esse generationem
eo quod intellectio sit essentia ipsius Dei, et intellectio forma-
liter per intellectum Verbo coniicitur.

Rt. negando conseq: quia esse a se et ex se infra
Deum est quod transcendentaliter comit et quasi genericam
conuenientiam essentia diuina, attributis et rebus, sicut
etiam omnibus istis æqualiter conuenit esse infinitum, esse
incompositum, et esse diuinum, ac proinde esse a se et ex se non
est ultimo constitutiuum essentiam Dei in ratione talis essentia;
contra vero ratio diuine intellectio cum sit in Deo perfectio
cum maxima sicut etiam in creaturis est gradus intellectus,
tunc, nec ullam inuagat imperfectionem ex suo conceptu
ut inchoat ratio intellectiva quæ non est actus purus, sed
intellectio quæ est actus purissimus merito dicitur esse ultimam
diuinam essentiam constitutiuam, quæ in omni essentia est predi-
catum reliquis perfectius, atque hæc etiam de eadem non fit dicti
volitionem esse de essentia Dei, si cum sit aliqua ratio de suo
conceptu formali non est perfecta ac intellectio et eam
necessario præsupponat, sequeretur quod volitio quasi essentia,
his differentiis præueniat nisi intellectio diuina, cum
tamen in omnibus essentis diuinis ratio est differentia essentialis
adueniens sit perfectior reliquis omnibus rationibus quibus
aduenit, et ideo volitio non de essentia Dei sed quod pro-
prietas et attributum. eadem ratio Suarez lib. ii. de
Trinitate, cap. 6. num. 16. et Fasolus tom. i. in j. partem
9. 4. art. 2. dab. 2. videntur ad probandum intellectio diuinam
diuinam esse ipsam Dei essentiam vel quasi formale constituti-
uam sine quasi ultimam differentiam essentialis ipsius
Dei hinc in eo perire non sit necesse.

Obijes 3tio: Ratio intellectio præsupponit suum
obiectum intelligibile, siquidem omne obiectum ex natura
sua est prius actu tendente in ipsum, sed intellectio diui-
na tendit in essentiam Dei tanquam in suum obiectum,
et essentia diuina præsupponitur perfecte constituta in
ratione essentia ante intellectioem, ac proinde non sit saluari
quod

quod processio Verbi sit generatio, eo quod verbum procedat 130.
per intellectum et in intellectione extra Deum consistat.

Et primo obiectionem nimirum probare, si quis
Deum probat etiam Deum non posse intelligere suam intellec-
tionem nec alia que formaliter sunt in ipso Deo, ut sunt
volitio, relationes personalitatis, siquidem ex ea objec-
tione, requeretur a parte intellectionem presupponi intel-
lectionem ipsam et quod est magis absurdum, etiam volitionem
et personalitates que tunc sunt ipsa intellectione posteriores
cum eam presupponant.

Et hoc directe distinguendo maiorem
omnis illetho supponit obiectum suum adaequate, sumptum nego,
inadequate sumptum concedo maiorem et nego conseq:
dicimus a. propositionem illam: omnis intellectus presuppo-
nit obiectum suum intelligibile, iuxta distinctionem
maioris supra datam verificari etiam de intellectione
divina prout ipsa concipitur terminata ad rationes divi-
nas que ex proprio conceptu non inveniuntur rationem
intellectionis, ut est ex se, a se, et esse a se, esse sub-
stantiam, esse spiritum, et alia huiusmodi rationes si que
sunt ipsa intellectione priores, contra vero illa eadem
propositio non verificatur de intellectione Dei prout
concipitur terminata ad ipsam vel ad volitionem
vel ad personalitates eadem intellectione ex suo con-
ceptu posteriores. ex his a. patet quod Dei intellectus non
presupponet totam etiam Dei, sed tamen reliquas omnes
rationes Dei etiales praeter ultimam sive praeter ipsam,
et propterea dicimus intellectionem non esse de eadem reali-
tatem rationum precedentium sed ex ratione intellectionis et
reliquis rationibus precedentibus ipsam Dei etiam integrari
aliquo modo, sicut etiam homo integratur ex animalitate
et rationalitate.

Obicitur quod: esse intelligibile et esse verum est patris
entis, ut ens est spiritus ratione concipiendus est Deus, quam non
intelligibilis est per se et consequenter ut intelligens, quod
actualis intellectionis concipienda est post intelligibilitatem
objecti vel saltem simul cum illa, cum omni illetho extra,
inter presupponat intelligibilitatem sui obiecti, et non potest
salvari quod processio Verbi sit generatio eo quod procedat
per illethum, et illetho sit deus etiam Dei cum hoc sit falsum.

Et primo

Et prima ex hac obiectione sequi etiam quod prius
debeant concipi in Deo voluntas et personalitates quam
illius, quod voluntas et personalitates prius sunt intelligibiles
quam actus intelligantur, imo sequitur etiam ipsam Dei in
intellectionem debere concipi priorem ipsa, quod ipsa est prius
eius intelligibile quam actus intelligat seipsum, praedictae a
sequela sunt falsae apud omnes.

Deinde si indistinguendo his esse intelligibile et
esse verum est pario ensis, si esse intelligibile et esse verum
sumantur realiter vel fundamentaliter nego hunc, quod
esse intelligibile et esse verum realiter sumptum nihil est
aliud reale praeter ipsum ens, si vero esse intelligibile et
esse verum sumantur formaliter conceditur hunc, quod si
esse intelligibile et esse verum formaliter sumptum addunt
natura ens ut ens nihil est aliud quam reale ratio ad in-
tellectionem potentem intelligere vel eius cognoscere, atque in
hoc sensu possumus concedi hunc ad distinctionem habere
cedentis distinguendo prius consequens, atque ita dicimus
Deum quidem esse prius Deum ut Deum quam sit verus
et intelligibilis formaliter, si tunc est prius Deus quam sit
intelligens quia illatio est essentialis constitutivum ipsius Dei
contra vero intelligibilitas et veritas formalis non
ratio vel cognoscere consequens ad Deum ut Deus est.

Obijciens ita: inter intellectionem Dei et
religiosas eius perfectiones ut a voluntas etc nulla est distinc-
tio a parte rei & si sit dicitur etiam Dei constitui potius
ex una divina perfectione quam ex alia sed ex omnibus
simul perfectionibus divinis, ita ut qualibet sit de con-
ceptu essentiae Dei & si bene dicitur praedictionem Verbi
sive generalem esse quod etc.

Et primo si quod arguit probat simul etiam
probat personalitates divinas et relationem spiratoris simul
cum reliquis rebus esse de essentia ipsius Dei nempe quia
a parte rei sunt identificate cum ipsa essentia. Sequela
autem est ovis falsa; similiter sequitur omnia attributa esse de
essentia Dei, quia illa sunt a parte rei identificate cum ipsa
essentia.

Et 2do dicitur: hunc inter illationem Dei et
eius voluntatem etc nulla est distinctio formalis vel actu-
alis concedo, nulla est distinctio fundamentalis nego hunc.

porro

131.
porro huiusmodi distinctio fundamentalis secundum alii-
quos consistit in hoc qd haec illitio et volitio identificen-
tur in vna entitate a parte rei infinita, illam tñ dicitur
quæ in intellectionem et volitionem maximum fundamen-
tum habemus a parte rei in ipso Deo, in quo sunt vna perso-
na realiter distincta quatum vna procedit per intelligere
secunda vero per velle, cum igitur a parte rei Verbum pro-
cedat per illitioem et spiritus s. per volitionem, et ideo vna
et eadem entitas illitiois et volitionis prout hñ rationem
illitiois connotes vnam personam, et prout hñ rationem voli-
tionis connotes alteram personam ab illa diuersam, ideo
dicuntur in Deo a parte rei intellectio et volitio distingui
virtualiter, qd videlicet propter suam infinitam perfec-
tionem principiat duas personas diuinas diuersas, proinde
accidentibus vno principia realiter inter se diuersa, atq;
huiusmodi distinctio sufficit, vt vere dicatur cetera Dei
considerare in intellectione vel per hanc illam ultimo con-
stitui.

Alij verò dicunt, intellectionem et volitionem
diuinam virtualiter virtualitate intrinseca sine a parte
rei et a parte conceptus obiectiui distingui inter se, qd
videlicet eidem entitati intellectionis et volitionis conue-
niunt duo predicata contradictoria n̄ in ordine ad res creatas
sed eis independenter ab illis, atq; huiusmodi distinctionem
virtualem ponunt n̄ modo inter intellectionem et volitionem
diuinam, quare quatenus veri dicitur per intellectionem
produci Verbum, non spiritus Sanctus, per volitionem
procedit spiritus s. non autem Verbum, sed etiam inter
cetera et personalitates, quatenus de cetera Dei verificatur
quod communicetur, de personalitate a. verificatur qd
non concipitur; verum licet distinctionem virtuales pos-
teriori modo explicatam supra non reiecerim vt impro-
babilem, reuera tñ ea n̄ tunc placeat, qd naturali lumine
principium omni existentissimum ē. ^{immediatis}
terminis idem secundum qd ē dem n̄ pōt hoc et simul non
ē hoc, qd eo hoc seipso immediate, et formaliter tollit ē
hoc. præterea n̄ admittamus predicata contradictorie oppo-
sita verificari in Deo de vno et eodem qd deo dicatur, ē
virtualiter duplex, similiter quis poterit asserere in Deo
predicata relative opposita verificari de vno et eodem
virtua

virtualiter duplici, quidem relatione opposita ininus sunt
opposita inter se, quam opponantur inter se contradictorie
opposito, atq. ita n. haberemus sufficiens fundamentum
d. functionis realis inter diuinas personas. de his videri
p. Vasquez disp. 157. cap. 5. et Fasolus tom. 3. in 1. part.
q. 28. art. 2. dub. 2. a num. 50. et tom. 1. in eadem
1. partem, q. 4. art. 2. dub. 18. num. 109. vti recte
ostendit n. qd. simpliciter contradictorias huiusmodi propo-
sitiones: etia diuina non generatur, e. conis eius
communicatur tribus personis, e. absoluta e. pater
vero generat, filius generatur, verba n. e. conis, non com-
municatur, non e. absoluta, non e. vna etc.

Obicies Et Spiritus s. procedit ut Deus
Et ex vi sua processionis accipit nam diuinam. Ans. p. b.
qd. Spiritus s. ex vi sua processionis procedit ut tertia
persona Trinitatis sine ut Spiritus s. persona autem
ut persona e. suppositum n. illi quales, Et Spiritus s.
ex vi sua processionis procedit ut hinc nam illi qualem
diuinam, et per consequens ut Deus.

Ad distinguendo Ans. Spiritus s. procedit
ut Deus ex vi reali et materiali sua processionis, quatenus
formaliter procedit solum ut diuini amor identificatur
cum nam diuina condis, procedit ut Deus ex vi formali
sua processionis nego Ans. neg mirum est qd. a nobis id
negatur, qd. si Spiritus s. ex vi formali sua processionis
procederet ut Deus, tunc procederet formaliter in similitudine
diuini nam, ac prout formaliter generaretur et e. e.
filius, qd. e. contra factum, vnde Spiritus s. procederet
ut Deum ex vi formali sua processionis negant etiam
Bellarmine lib. 2. de Choro cap. 14. in fine. Suarez
lib. 11. de Trinitate cap. 8. num. 13. et 16. praeterca
Bannes, Zumel, Molina, Valentia, Albertinus, Arabal,
Beccanus, quos refert et requirit Vasquez tom. 3. in 3.
partem q. 29. art. 2. dub. 13. num. 136. idem negant
etiam alij recentiores. Ad addendum e. a. quod cum fides
certum sit vnam processionem non aliam e. generandem,
et vnam e. processionem Verbi per intellectum per quem
loquitur filius, et ei conicat intellectionem et sicam
eorum quae ipsa nouit, aliam e. processionem amoris per
voluntatem ut tanta distinctio ad differentia in re
singli.

simplicissima quantum fieri potest explicetur, necesse est 132.
 mente distinguere ipsa formalia processionum principia
 qua in se sunt verum et idem, ut sic dignosci possit, quam
 vim habeat unumquodque illorum secundum propriam rationem
 et secundum quod unum ab alio distinguitur, atque hoc expli-
 catur verbis illis ex vi formali processionis, hoc est, secundum
 illud propriam quod habet una processio ut distincta ab alia,
 nempe secundum quod una est processio Verbi per intellectum,
 non amoris per voluntatem, alia vero est processio amoris
 per voluntatem non autem Verbi per intellectum.

Dicas: si Spiritui S. haec divina non communicatur,
 ex vi formali processionis, sequitur non communicari illi naturam
 divinam per se sed per accidens, sed hoc est falso falsum est.
 Quod sequitur naturam divinam non communicari
 Spiritui S. per se, persistat, formali concedo, persistat
 materiali, veli vel necessaria nego maiorem, siquidem quod
 spiritus S. procedat ut amor divinus qui necessario identi-
 ficatur cum natura divina, hinc ostendit quod Spiritui S.
 necessario communicatur natura divina, atque hinc patet quod licet
 spiritus S. non per se, sive formaliter ex vi sua processionis
 accipiat naturam divinam a patre et filio, nihilominus
 est absolute et per se Deus, siquidem necessario ab eodem
 personis simul cum amore suscipit deitatem sive naturam
 divinam.

Obijcies 7: communicatio qua Spiritui S. communicatur
 illi est alia ab ea qua ei communicatur amor, illa vero
 pro suo termino formali habet ipsam illationem quod spiritui
 S. non solum materialiter, sed etiam formaliter communicatur
 ipsa natura divina, ac proinde spiritus S. vere est genitus
 et filius.

Respondeo negando consequens, ratio est quia licet communicatio
 intellectus est natura habet pro termino formali naturam,
 huiusmodi tamen communicatio cum Spiritui S. non est primaria sive
 primaria intentio sed est secundaria intentio, quae fit
 pater et filius per voluntatem primo et per se communicant
 Spiritui S. amorem, et consequenter illi communicant etiam
 illationem sive naturam divinam, quae est identificata cum
 ipso amore, ac proinde natura divina Spiritui S. non communicatur
 per se, sed quasi per alium, id est, ratione alterius communicatio prioris
 ad quam ipsa necessario et essentialiter consequitur;

ad rationem a generationis necessario requiritur ut sit com-
municatio non primario intento.

Obijcies 8: si conicatio qua spiritui S.
conicatur non divina, distingueretur a conicatioe qua
illi conicatur amor, sequitur priorem illam conicatioem
non a voluntate, sed ab intellectu, siquidem voluntas e prin-
cipium communicandi amorem non illectionem & ex
dictis sequitur spiritum S. non solum procedere per vo-
luntatem sed etiam per intellectum.

¶ negando sequelam anteced. quia voluntas
non e principium formale conicandi illectionem, sed e prin-
cipium formale communicandi amorem, et consequenter
e quasi principium materiale conicandi nam vel illectio-
nem cum amore identificatam, et ideo conicatio non
facta spiritui S. pertinet ad conicatioem amoris sive ad
spiritum tanquam eius complementum.

Obijcies 9: si conicatio qua spiritui S.
conicatur non vel illectio aliqua ratione distinguitur a com-
municatioe qua eidem spiritui S. conicatur amor, se-
quitur spiritui S. prius conicari illectionem quam amorem,
prius enim spiritus S. intelligit quam amat, cum non
possit amare nisi praecognoscendo quod amat & conicatio
qua non spiritui S. conicatur non e secundum ^{aria} ~~amorem~~ sed pri-
maria respecta conicatiois qua conicatur amor.

¶ negando sequelam anteced. quando
dicitur illectionem habere de priorem volitione, id
verificatur respectu ipsius non que immediate amat,
nempe ut ipsa non prius debeat illigere quam amare;
si vero sermo sit de ipso supposito spiritus S. non e ne-
cesse, ut ei prius conicetur intellectus quam amor:
ratio e, quia cognitio obiecti e quidem necessaria ut per
eam non proponatur obiectum amandum et amari
possit a non, et ideo respecta non illectio necessario
praecedat amorem; contra vero quod illectio divina
iam praecaudens conicatur spiritui S. sive terminetur
personalitate spiritus S. non e necessarium ad hoc ut persona
spiritus S. conicetur amor, sive ut idem amor terminetur
eadem personalitate, et ideo spiritui S. prius conicari
amori quam illectio.

Obijcies 10: si ex vi formali processionis
spiritus

Spiritus
Winn
et idem
sive illectio
erectio
des, ut et
na et na
volum
rectio
Vostri pro
qua q
generat
suis
forma
cristo
nabit
ga de
necess
lem, se
estiale
hinc p
non a
proced
mutua
vero S.
et non
dicitur
ter rite
fidean
com ip
spiritus
proced
gertica
fidean
contra q
ur hanc
vel na
tia, que

Spiritus s. ei concipitur amor n. n. a., sequitur spiritum 153.
N. non produci ut personam formaliter sed tm. maaliiter
et identice, quidem persona definitur ee n. a. radicalis
sive intellectualis individua substantia e. c. sequela e. falsa &

Supponendum e. pro reppositione cum per
processionem producatur personalitas et p. a. concipitur,
ideo, ut etiam supra vidimus, processio h. r. r. a. e. volitio,
n. s. et r. a. e. m. concipit, ac p. r. a. e. m. processio Verbi h. r. r. a. e. m.
volitionis et r. a. e. m. concipit generatio non precise res,
recte personalitatis, cuius n. magis e. productio ipsa
Verbi processio qua e. generatio quam processio Spiritus s.
qua n. e. generatio; similiter neq. processio divina e.
generatio, precise quatenus e. productio, q. a. productio in di.
vina n. e. nisi respectu personalitatis precise, qua aq. u.
formaliter producat per utramq. productionem; pro-
terea igitur divina e. generatio quatenus e. productio perso-
nalitatis concipiens formaliter n. a. m. his premittis.

Ad objectionem negando sequela maioris,
q. a. ad produendam personam formaliter ut personam n. e.
necessarium producere vel concipere formaliter n. a. m. illam,
lem, sed satis e. concipere formaliter proprietatem n. a.
etialiter connexam cum n. a. m., ut e. volitio et amor; atq.
hinc fit cur processio Spiritus s. sit productio personae
non a. s. s. generatio; contra vero cum Verbi processio ita
producat personalitatem ut formaliter et immediate con-
municet n. a. m. qua produci n. fit, ideo e. generatio; Spiritus
vero s. productio, ita producit personalitatem ut formaliter
et immediate concipit n. ipsam n. a. m. sed n. a. m. proprietatem,
identificatam cum n. a. m., et ideo n. a. m. n. concipit nisi maali-
ter r. i. t. e. mediatis, hoc e. mediante suo formali termino iden-
tificato cum n. a. m. qui e. amor, nec fit concipere nisi simul
cum ipso e. r. a. m. ipsa, n. a. m. concipitur, atq. hac de ca. processio
Spiritus s. n. e. generatio, sed substantialis quadam processio,
a. generatio diuersae r. a. e. m., cui processioni conveniunt oes
particulae definitionis generationis praeter illam, in simi-
litudinem n. a. m. Nonnulla alia objectiones adferri poss.
contra positam confectionem qua facile solvi poterunt, si ad-
uertatur q. a. subsistentia in creatis e. terminata nisi n. a. m.
vel n. a. m. partem, et q. a. subsistentia n. e. modus nisi substan-
tia, qua in creatis vel e. n. a. m. vel pars n. a. m.; contra vero
cum

cum quicquid in Deo sit ens substantiale, et omne
ens substantiale, quod n̄ e subsistentia, subsistat ut quo,
sicut ipsa subsistentia subsistit ut quo, ideo cuiuslibet habi
vel perfectioni qua in Deo e, ut e volitio, debet imme
diatē subsistentia.

DISPUTATIO II

De Relationibus divinis.

ART. I.

Quænam sint in Deo Relationes?

Supponendum e tanquam certum ex fide, in Deo e
relatōes. constat ex Concilio Toletano ii. in fidei pro
fessione multo post principium, ubi sic habetur: in re
lativis personarum nominibus Pater ad Filium, Filius
ad Patrem, Spiritus S. ad utroq̄ refertur qua cum rela
tive, tres personæ dicantur, unā vel nā deditur, quod
e. Pater e non ad re sed ad Filium e, et quod Filius e
non ad re sed ad Patrem e, similiter et Spiritus S. non
ad re sed ad Patrem et Filium relative refertur, in eo
quod Spiritus Patris et Filij producat. idem fit ex
Concilio Wormatiensi, q̄ oia verba ex Concilio Toletano
modo relata ponit in sua fidei professione, idem
colligitur ex Concilio Florentino sess. 18. d̄ divina
substantia. Idem constat ex communi sensu non
modo Theologorum sed etiam Patrum, quos videre e apud
Fasolum tom. 3. in j. partem quaestione 28. art. j.
num. 2.

Supponendum e 2do relatōes divinas n̄ solum
secundum ee unā, hoc e, prout identificantur cum nā
divina, sed etiam secundum ee ad, sive prout s̄ fōaliter
et 2da,,

et reconditiois relatioes eē verē entia realia, id ē, reales
 respectus realiter referentes ad terminum, atq; hoc etiam
 in Deo certum, vt iudicam aueant eē de fide, v. g. quod
 supponitur constet, qd si diuina relatioes vt si n̄ cent reales,
 nihil eēt in Deo nisi absolutum, ac proinde simpliciter in
 Deo n̄ cent relatioes, qd ē contra supra relata ex Concilio Toletano,
 tapo, et contra hęc alia verba eiusdem Concilij paulo post
 illa consequentia, in relatioe personarum, nomenq; certatur,
 hoc solo numerum, insinuans, qd ad inuicem sūt, et in hoc
 numero carent, qd in se sunt. Ad id qd in Deo n̄ minus
 formaliter ē paternitas v. g. vt paternitas, quam reliqua
 diuina perfectiones vt e vultio, &c. atq; hęc perfectiones
 sunt in Deo realiter &c. præterea idem p̄t, qd diuina
 persona vt et tales formaliter constituntur, distinguuntur
 et opponuntur per proprietates merē relatiuas, hoc ē per
 volitiones siue per id quo formaliter sūt ad aliud, n̄ a. per id
 quo formaliter sunt ad se, vt p̄t ex verbis Concilij Toletani
 supra relatis, per personā diuinā n̄ solam vt vnus Deus sed
 etiam vt tres personæ sunt aliq; ens verē ac proprie reale,
 positiuam contradiuinctum ab eate rōis, n̄quidem in
 diuinitate per diuersas personalitates habentur diuersa munera
 realia, nempe vt vna persona generat et n̄ generetur, vt
 alia generetur et n̄ generat, vt, due personæ quirent et non
 parentur, vt alia p̄retur et n̄ op̄tet nec aliam personam
 diuinā producat, deniq; vt 2da tm̄ persona terminet
 vnionem hypostaticā nōa humanā, præterea eādem per-
 sone vt personæ formaliter hnt, vt inter se distinguuntur
 realiter et realiter opponantur & relatioes diuina, vnde
 prædicta realia procedunt, vere et reales.

Deniq; supponendum ē relatioes diuina n̄ eē
 prædicamentales, qd prædicamentum relatiois ē prædica-
 mentum accidentis, nec in illo continentur nisi relatioes
 quæ sunt accidentia, relatioes igitur diuina vt transcen-
 dentales, n̄quidem sūt substantialiales et constituntur per-
 nas diuina in rōe talis personæ, siue in eē substantiali,
 vltimo completo, qd n̄ p̄t vlla rōe conuenire nisi relatioi
 transcendentali. his suppositis.

Dicendum ē: quatuor in Deo eē relatioes,
 quarum tres realiter inter se distinguuntur, nempe pater-
 nitas, filiatio, et processio siue quædam passiva Spiritus S.
 quarta

et omnia
 dicitur vt in
 concilio Toletano
 dicitur
 VII
 diuina
 Relatioes
 Deo in
 rōe
 filias
 e cam relata
 quod
 filius ē
 non
 p̄t, in eo
 qd ex
 Toletano
 idem
 diuina
 non
 dicitur e eque
 s. est
 diuina
 rōe
 dicitur con rōe
 et ita dicitur
 et dicitur

quarta vero relatio est quodammodo activa quia Pater et Filius
referuntur ad Spiritum S. a se productum, atque hac re-
latione non distinguuntur realiter a paternitate et filiatione.
Quod autem in Deo sint tres primae relationes inter se realiter
distinctae tam certum est apud omnes Theologos, quam certum
est dari in Deo tres personas realiter distinctas, ut bene
notat Suarez lib. 5. de Trinitate cap. 7. num. 3. Ratio
autem cur in Deo sint praedictae tres relationes realiter inter
se distinctae est, quia in unaquaque persona ad minimum neces-
saria est saltem una relatio habens oppositionem cum alijs per-
sonis et consequenter distincta ab illis, imo quae habet
persona solum est suammet relationem subiciens per quam reali-
ter in suo esse personali et ab alijs etiam personaliter
distinguitur. Et dantur in Deo saltem tres relationes, nempe
paternitas, filiationis, et spiratio passiva, nam cum filius
realiter procedat a Patre, necesse est habere Patrem et
filium duas relationes reales et realiter inter se distinctas,
ut potest inter se realiter et directe oppositas. Quoniam
cum Spiritus S. realiter procedat a Patre et filio, et per
consequens ad illos habeat relationem, eam etiam esse distinctam
a paternitate et filiatione necesse est, quia quisquis realiter
distinguitur a Patre et Filio, necessario distinguitur
etiam a paternitate et filiatione. Quod autem in Patre
et filio sit etiam relatio spirationis actualis ad Spiritum S.
quatenus eum principiant et produunt est certum apud omnes
Theologos, habet definitiones de hac re non sint ad hoc expressae,
ut recte notat Suarez loco citato. num. 5. Ratio autem huius
rei est quia inter principium et id quod realiter ab ipso manat,
est relatio realis mutua, quando extrema in eodem ordine
exhibentur, id est, quando id quod procedit est eadem natura cum eo
a quo procedit, sed Pater et filius ita comparantur
cum Spiritu S. qui ab illis realiter procedit in eadem
natura. Et referuntur ad ipsum vero respectu reali, qui res-
pectus vel relatio dicitur spiratio activa. Et veri in Deo
est quarta relatio nempe spirationis activa. Minor est de hoc.
Maior constat primo ex altera productione quae est in Deo
nempe Verbi, quod dicitur de una productione dicendum
est etiam de altera, cum utriusque sit eadem ratio quod rem
parentem. Praeterea eadem maior constat ex eorum consensu
Philosophorum, et inductione in omni reali productione
inter

inter extrema eiusdem ratiōis ordinis extra Deum, et J 35.
ideo recte quidam notant, relatiōes diuinas cum deo sint
relatiōes ordinis si comparentur cum relatiōibus existentibus
in creaturis correspondere illis quae dicuntur fieri in
actione et passione.

Denique hōc etiam relatiō nō distinguitur a relatiōe
paternitatis et filiiōis tanquam res a re sed tñ virtute
siue fundamentaliter p̄t: q̄ si relatiō spiritalis actiua
ēēt distincta a relatiōe paternitatis et filiiōis tanquam
res a re, cum distinguitur a relatiōe spiritalis passiuae spiri-
tas s. tanquam res a re, sequeretur relatiōem spiritaliōnis
actiua ēē distinctam a tribus personis tanquam rem a re,
ac prouide nō minus constitueret personam quam reliqua
relatiōes & in diuinis daretur quarta persona q̄ ē hereti-
cum. hōc p̄t q̄ relatiō spiritalis actiua nō minime substanti-
alis quam reliqua; praeterea ēēt incommunicabilis q̄
ēēt distincta et consequenter opposita, atq̄ ex his constat
in deo nō ēē nisi quatuor relatiōes sicut nec et in illo nisi
quatuor processiones, de quibus plura habes apud Suarez
loco cit. cap. 9. et 5. his abruptis.

Quaeris: an Relatiō diuina includat etiam,
vel etiam Relatiōem?

Pro responsione supponendum ē tanquam
ceptum, si loquamur de inclusione reali et actuali, neg
etiam includi in relatiōe, neg relatiōem in etia. ratiō ē
manifesta, q̄ ad inclusionem realem necessario requiritur
distinctio realis inaequata inter includens et inclus-
um, siquidem includens continet inclusum et aliquid
ap̄tius nempe aliam partem, qua distinctio non datur inter
etiam diuinam et relatiōem.

Supponendum ē iterum etiam et relatiōem
includi in qualibet persona diuina. Ratiō ē manifest-
ta, q̄ qualibet persona ē Deus & qualibet persona in-
cludit etiam; praeterea qualibet persona per relatiōem
constituitur in eē, talis persona opposita vel requiescit,
his in aliam personam oppositam & qualibet persona
diuina includit relatiōem. hoc supposito.

Pro quaesito, licet relatiō et etia a parte
rei sint una et eadem entitas, nō tñ etia in relatiōe
neg relatiō in etia includitur formaliter. Pasquez
disp.

disp. 72. Molina in art. 2. quadrionis 28 prima par,
tit. S. Thome disp. 6. Luniq. de Trinitate. q. 28. disp.
3. dubio 17. et alij complures. e. conis sententia contra
Torres q. 28. art. 2. disp. 3. et Suarez tract. 3. lib. 4.
cap. 7. et alios dicentes etiam n̄ includere yalorem neg
confuse cognitam. contra vero relationem includere etiam
saltem confuse cognitam. Et responsio, q̄ etiam divi,
na conicatur p̄ illo modo conicatur relacōe personae prode,
centis, et relacōe personae producta producitur nulla rāde
producta etia. Et etiam etia p̄ terminare conceptum
quem n̄ terminet relacō, et contra relacō p̄ terminare
conceptum quem n̄ terminet etia, ita ut una cognoscatur
non cognita alia, et ideo neutra includit aliam in suo
conceptu obiectivo, q̄ nihil p̄ concipi sine illo q̄ in suo
conceptu obiectivo etialiter includitur, siquid em̄ in lu,
de p̄ intrinsecē aliquid in conceptu obiectivo ē includere
illud in ordine ad conceptum formalem qui conceptum
obiectivum ac proinde sine inclusio nulla
rāde p̄ concipi.

Quares 2do: an volitio divina forma,
liter constituat personam?

Supponendum ē tanquam certum perso,
nam divinam non constitui per aliquid absolutum sed
per ipsas proprietates relativas. colligitur ex illis
verbis Concilij Florentini ses. 18. Relacō apud oēs tam
græcos quam latinos Doctores personas multiplicat.
Rāde etiam p̄t, q̄ q̄ ē absolutam in divinis n̄ habet
oppositiōnem cum ulla persona, ac proinde oēs divine
perfectiōnes absolute sunt cōnes omnibus personis. Et
solæ proprietates relative, possunt constituere personas divi,
nas cum ei ipsa sola possint illa distinguere, siquid em̄
hæc oppositio in illis solis fundatur.

Supponendum ē iterum, si per constitutionem
simpliciter datam significetur realis compositio, ut
aliqui volunt, cum hæc a parte rei n̄ hæt locum in personis
divinis, neq. etiam divi p̄ personas divinas constituitur per
relacōem vel per alius; si a. nōne constitutionis non sig,
nificatur compositio, sed tñ significetur personam divinam
habere aliquid cōne cum reliquis personis et aliquid pro,
prium rāde vius una persona distinguitur a reliquis,
bene

benè pot dici, in persona divina reperiri constitutionem d. 6.
realem hoc modo acceptam, et iuxta eam objectioni supra,
facta respondebimus.

Respondendum est igitur personas divinas ita
constitui per relacōes ut tales sunt, ut possit etiam vere
dici eadem personas constitui per origines divinas
relativas quatenus sūt tales origines. hoc responsio sumi-
tur ex S. Thoma, Durando, Scotto, Molina, et Valentia,
quos refert et sequitur Arubal disp. 152. cap. 4. P. 7.
quod secundum dōs divinae origines non differunt a relati-
onibus virtualiter sive fundamentaliter ex parte rei
intellecta ut distinguantur uelut et uolūto, cetera et relacō,
sed tñ rade et secundum nrū modum significandi sive
per ordinem ad actionem creatam et creatam relationem,
ita ut origines divinae sint relacōes et relacōes sint res,
pectus actualis originis atq. ita Augustinus lib. 5. de
Trinitate cap. 6. illud discrimen agnovit inter filium
et genitum, inter patrem et spiratorem, similiter et Theo-
logi coariter docent validam esse formam Baptismi in dicatione
in nōie genitoris et geniti, eo qd huiusmodi nōia signi-
fica sint cum Patre et filio, sed persona divina ut tales
sūt p̄cipua constituantur per relacōes originis quatenus
relacōes sunt, ut coariter conceantur, eo qd per ipsas eadem
persona divina distinguantur & similiter a parte rei
et ex parte rei significacōe persona divina constituantur
per origines relativas non ut origines sunt obiectum,
sed quatenus sūt relacōes, substantiales, divinae, et incom-
municabiles, quolibet e. rāo divina substantialis et in-
communicabilis debet esse constitutiva personae, nisi personam
iam constitutam supponat, ut ē relacō spiracōis activa qua
supponit patris et filij iam constitutam.

Respondendum est a. qd licet modo dicta vera
sint, certum est tñ rāoem persona divinae, melius signifi-
cari per relacōem quam per originem tñ, qd rāo personam
constituens debet esse illi intrinseca et quā permanens
realiter diversum a constitutivo alterius personae qua
conditiones melius significantur per relacōem v.g. pater-
nitatis qua ē intrinseca permanens et opposita suā,
correlationi, quam per solam originem v. g. per generacōem
qua prout hoc voce significatur in hā rāoem forma
forma.

permanens sed potius transeuntis et via, nec ut sic
debet esse intrinseca illi q̄ dē nominatur generans nec
realiter distinguitur ab origine vel processione passiva,
ut constet in creatis.

Objicies primo: persona patris ē prior perso-
na filij, sed paternitas n̄ ē prior quā filiatio, siquidem
relativa sunt simul nāc et cognitione & persona patris
non constituitur per relacem paternitatis, et per conse-
quens nulla persona divina constituitur per relacem.

Ad id: ma: persona patris n̄ ē prior
persona filij prioritate nāc sive prioritate in quo
concedo, prioritate originis sive prioritate a quo nego
maorem deinde dicit: min: divina paternitas non ē
prior filiatione prioritate nāc sive prioritate in
quo concedo, non ē prior prioritate a quo sive priori-
tates originis nego minorem, hac a. prioritas n̄ tollit
simultatem nāc vel originis cognitionis.

Objicies, 2do: una et eadem entitas divina
quo h̄t racem relacis et originis, sit etiam racem perso-
nalitatis, atqui si huiusmodi, rades congruerentur cum
easem entitate, per comparacem ad relacem originis create
et ad personalitatem create tunc tribuendo singula in-
quis prima persona per originem v.g: constituitur in
raco patris per personalitatem vero solum constituitur
in rade prima persone & mala dictum ē personas divi-
nas constitui per relacem et origines.

By licet recendam comparacem divina
relacis, originis, et personalitatis divina cum relacem,
origine, et personalitate create melius dicitur personam
divinam constitui per ipsam personalitatem quam per
relacem aut originem, hoc tñ n̄ impedit, quo minus
absolutē dici possit personas divinas constitui per relacem
divinas et origines maxime attendendo solum ad ipsam
constitutionem divinam personam n̄ ad extrinseca, quare
concesso antecedenti nego consequ: Ad id. a. q̄ quando
dicitur personam divinam v.g: patrem constitui per
personalitatem divinam, tunc concipimus personalitatem
divinam prout ē talis individualementer, quia differentia
individualementer vel ē relacem vel ē differentia annexa relacem
saltem in obliquo cum necessario debeat identificari,
et ideo

et ideo conceptus talis personalitatis n̄ e absolutus sed
relativus. 337.

Objices 3tio: relatio paternitatis v. g. pater,
supponit generatorem et originem deivam nempe tanquam
causam vel conditionem futurandi, rursum ipsa generatio
activa presupponit aliquod suppositum constitutum,
nimirum actorem et suppositivum & suppositum, divinum
generans non constituitur formaliter per relationem pater-
nitatis quatenus e talis relatio, neq. per ipsam originem
vel generatorem activam.

Pro solutione objectionis ad ostendum e
inter originem creatam et originem divinam hoc esse
discrimen, qd. origo creata tendit in terminum absolutum
& e prior hanc suam relatio resultans ex termini exitu,
tencia, contra vero origo divina per quam non pro-
ducitur aliquid absolutum, et qua absoluta et complete
n̄ e origo sine respectu ad rem productam, n̄ pot. habere
perfectam causam vel perfectum conceptum originis sine
relatio producentis, sic nec relatio paternitatis e prior
generatio, cum relatio paternitatis n̄ pot. illigi sine
productione rei genita.

Ad ostendum e igitur ad priorem partem
anteced. relatio paternitatis divina secundum nram
modum intelligendi presupponit generatorem initiativam
sumptam, nempe secundum actum essealem intellec-
tionis concedo sumptam secundum ultimum conceptum
specificum talis generatio vel originis nego primam,
partem antecedentis. neq. e. generatio divina hac ratione
sumpta e fundamentum paternitatis relationis. Ad
absolutam antecedentis partem respondeo negando actus
rem generatio divina e priorum supposito patris de-
terminate constituto, sed neq. e illo posterior, ratio e, qd.
licet actus generatiois qua e non adfert suppositum,
ut e generatio creata, realiter aut virtualiter illud
supponat, illa tñ origo vel generatio qua formaliter
adfert suppositum, ut e generatio divina cum vit rub.
transiens subsistens et incommunicabilis n̄ debet,
illud presupponere sed constituere, sicut etiam relatio
divina et origo vel generatio relativa ab eo supposito
exercetur qd. constituit et facit referri ad rem productam
non

non supponendo aliquid quod immediatè generet vel referatur.

CAPITULUM II

An Spiritus S. distingueretur a Filio
si ei relativè non opponitur?

Hæc difficultas cõviter proponi solet sub illis terminis: an Spiritus S. distingueretur a Filio, si a Filio non procederet. Verum quoniam hanc difficultatem, ut commodius dicenti possit, in hanc locum recessimus, ideo illam sub alijs terminis ad presentem disputatõem magis pertinentibus proponimus, infra tñ ubi verbi, nimirum et vocibus quibz illa cõviter agitari solet, ne videlicet recessamus a cõm consuetudine loquendi de re presenti.

Supponendum e. a. ut certum ex fide Spiritum S. procedere a Patre, et filio, et quidem tanquam ab uno principio. constat ex cap. viiis de Summa Trinitate, in 6o. et ex Concilio Florentino sess. 14. Item rasc. p. 1. q. 1. virtus spirandi, que nihil aliud e. quam voluntas sine spirato activa, e. eadem in Patre et Filio, sed paternitas et filiatio n. e. ipsamet virtus spirandi, alioquin virtus spirandi n. e. integra in patre. Et licet sit eadem virtus spirandi in duobz, n. tñ non e. duo principia spirandi sed unum, sicut etiam in omnibz tribus personis e. una et eadem omnipotentia sine principum agendi ad extra.

Supponendum e. iterum quando queritur, an Spiritus S. distingueretur a Filio si ab eo non procederet, huiusmodi questionem licet n. de suppositione imponit, n. tñ e. inutilis, ut voluit Goffredus quod. 7. q. 4. ubi dixit huiusmodi questionem e. nullam eo quod
positio

positio includit impossibilia et repugnantia, ex quibus
 n̄ magis unum quam alteram oportum deduci pot̄, sicut
 sem̄ ponere spiritum S. n̄ procedentem a Filio, ē ponere
 spiritum S. et n̄ spiritum S. procedentem et n̄ procedentem
 a Filio, q̄a cum spiritus S. ēt̄aliter procedat a Filio,
 si ponatur non procedens a Filio ponitur necessario
 non spiritus S., et contra si ponatur spiritus S. ponit̄
 necessario procedens, verum fallitur Goffredus et non,
 nulli alij sui ipsum sequentur, nam procedet̄a quatio
 ponitur, ut incipit q̄a sit principium subiectivum
 reale s̄dij a spiritu S. et an filialis vel spiratio actiua
 sit huiusmodi principium; sicut ad ipsam actiua per
 quid homo ēt̄aliter distinguitur ab equo nempe per
 animal an per rationale, bene pot̄ fieri huiusmodi
 suppositio impossibilis et huiusmodi quatio; si homo non
 ēt̄ animal sed ēt̄ rationalis, tunc homo distinguitur,
 turne ab equo; Similiter ergo licet impossibile sit
 spiritum S. esse et n̄ procedere a filio, tamen q̄a de
 facto spiritus S. ita ē et procedat n̄ solum a Filio
 sed etiam a Patre, recte pot̄ supponi, q̄a nonnulli Graeci
 de facto eo affirmant spiritum S. procedere a Patre
 non a filio, licet e. hac duo in se simul stare, non possit,
 q̄a tñ in ipsis terminis non sunt formaliter contradictoria
 nec se mutuo immediate nisi per locum intrinsecum des,
 truant, sicut contradictoria sunt et se immediate des,
 truant, procedere a filio et non procedere a filio, proce,
 dere a Patre et non procedere a Patre. Deo pot̄ ex modo
 ratiocinata ex hypothesi impossibili negari unum et affir,
 mari aliud, nisi impossibile, sicut e. Deum ē, et n̄ ē immen,
 sum et immensitate presentem coelo et terra, et tñ quia
 Deus non solum ē immensus sed etiam infinitus, intelli,
 gens, volens etc. Theologi ad indagandam conexio nem
 quam h̄s actio cum agente otiosissime quaerunt an, si per
 impossibile Deus ēt̄ in coelo tñ non in terra, pot̄ im,
 mediato agere in terra. his suppositis.

Quendum ē: si spiritus S. non distri,
 guetur a Filio si ab eo n̄ procederet. ita S. Thomas
 i. parte q. 36. art. 2. et lib. 4. contra Gentes cap. 29.
 a. num. 5. et alibi. Alberty i. parte summe q. 31. memb.
 3. argumento 4. contra Gentes. Bellarminus lib. 2. de
 C̄ro

recens et
 T
 a filio
 illi homi
 des n̄ ēt̄
 fructuosa
 rousmus
 rigeant
 opy ter
 ip̄t̄ ac
 t̄m̄t̄i de
 ea par
 amon h̄s
 n̄ ēt̄
 s̄t̄t̄t̄t̄
 n̄i, que
 et̄t̄t̄t̄
 actio n̄ ēt̄
 p̄t̄t̄t̄t̄
 motus
 p̄t̄t̄t̄t̄
 is ēt̄
 p̄t̄t̄t̄t̄
 p̄t̄t̄t̄t̄
 a co non p̄t̄t̄
 p̄t̄t̄t̄t̄t̄t̄
 p̄t̄t̄t̄t̄t̄t̄
 p̄t̄t̄t̄t̄t̄t̄

Pro cap. 28. Suarez lib. 10. de Trinitate cap. 2. et alij
multi quos refert et sequitur Pasquez tom. 3. in 5.
partem q. 36. art. 2. sub. 3. num. 28. & contra
Scotum in 1. dist. 11. q. 7. Henricum quod. 5. q. 9.
et nonnullos alios: *Supra* in diuinis nulla potest esse
realis distinctio nisi ratiō oppositionis relative siue
ratiō oppositionis originis, ut constat ex supra dictis,
atque si Spiritus S. non procederet a Filio, tunc inter spi-
ritum S. et Filium ~~non~~ est nulla & oppositio relative
siue originis & tunc Spiritus S. realiter non distingue-
retur a Filio, sicut nunc filiatio et spiratio actiua
non distinguuntur realiter eo quod nullam habeant
oppositionem relativam vel originis inter se.

Obijciens prima: tunc est Filius et Spiritus
S. sed Filius et Spiritus S. distinguuntur realiter
inter se & etiam tunc realiter distingueretur.

Ad tunc est quidem Filius et Spiritus S.
non tamen eadem qui nunc sunt, sed est alius Filius
nempe talis qui opponeretur iam Spiritui S. et per
consequens non distingueretur ab ipso realiter, simili-
ter est alius Spiritus S. nempe talis qui non opponeretur
filio, ac proinde non distingueretur ab ipso, atque ita tunc
est una et eadem persona filij et Spiritus S. quae per
illud et voluntatem procederet a prima persona
tanquam a generante et spirante, unde tunc dua
tamen sunt diuinae personae altera generans et spirans
altera genita et spirata.

Obijciens 2. productio filij & generatio pro-
ductio a. Spiritus S. non est generatio, & etiam facta pro-
dicta suppositione impossibili adhuc productio filij et
productio Spiritus S. realiter distinguerentur inter se,
et per consequens haberent terminos realiter distinctos
quorum unus est filius, alter vero Spiritus S.

Ad concedendo tamen de productione filij
et productione Spiritus S. quae nunc sunt; nego tamen conseq-
ua tunc est alia productio filij omnino diuersa ab ea quae
nunc est et alia productio Spiritus S. quae nempe reali-
ter identificarentur inter se, atque ita tunc generatio
prima simul etiam est spiratio prima et una et eadem
persona est genita et spirata, sicuti nunc eadem
persona

persona Patris & generans et spirans.

139.

Obijes S^o. de facto persona Filij et persona Spiritus S. distinguntur per relationem filiationis et per relationem processionis sive spirationis passivae, sed tunc adhuc est relatio filiationis et relatio spirationis.

Ad dictam maiorem, tunc adhuc est relatio filiationis et relatio spirationis passivae eiusdem raris cum ipse quae nunc vult nego, diversa raris concedo maiorem, et nego consequens: quia tunc relatio filiationis et relatio spirationis non haberent oppositionem ad invicem, ac proxime nec haberent realem distinctionem inter se, et per consequens non haberent terminos inter se realiter distinctos.

Obijes ultimo: de facto filiationis et spirationis activa non opponuntur relative inter se, neque enim filius non requirit Spiritum S. per filiationem ad per spirationem activam, atque Filius nunc distinguitur a Spiritu S. non solum per spirationem activam sed etiam per filiationem. Et eadem supposito quod Spiritus S. non procederet a Filio, potest adhuc nem Spiritus distingui a Filio, licet relatio filiationis non est opposita relative spirationi passivae.

Ad idem aliqui negando filiationem et spirationem passivam non habere oppositionem inter se, quia relatio non habet solum oppositionem sive opposito relative ut correlativum, sed etiam cum termino secundum rationem terminantis, atque terminus relationis, spirationis passivae qua constituitur Spiritus S. cuiusmodi relatum est spirans, secundum relationem spiratoris est Pater et Filius, et ideo oppositio Spiritus S. cum Filio et Filij cum Spiritu S. potest illi per illam relationem.

Sed contra est, quia ut bene notat Brubal disp. 131. cap. 2. nam. 10. licet oppositio relationis sit non modo cum ipso correlativo, sed etiam magis cum ipse terminandi, sed in se presenti ratio terminandi relationem Spiritus S. non est paternitas nec filia, neque in relationibus originis sive processionis ratio terminandi vel est ipsa relatio opposita, ut nonnulli volunt, vel ratio agendi et influendi quae est cum principio producente, ut conis docet sententia, id est. quod ab alio producit, necessarius refertur ad rationem productivam qua est in principio producente, atque virtus spirativa est ratio agendi
inve

sive producendi existens in Spiratore & eadem virtus
generativa e' r'ao terminandi relationem Spiritus Sancti
producti & oppositio relationis Spiritus S. cum Filio
est solum cum Spiratore et cum eius virtute generativa
tanquam cum termino. Alij alias responsiones adferunt
parum firmas quas per tempus impugnare non licet.

Respondendum est igitur de facto spiri-
tum S. per suam relationem immediatam quidem et di-
rectam solum opponitur cum Spiratore et virtute generativa
mediate, tamquam et indirecte, opponitur etiam cum ipsa
relatione paternitatis et filiationis, quatenus virtus
generativa dicitur indirecte, et essentialiter connotat relationem
paternitatis et relationem filiationis, siquidem virtus
generativa quae est in patre et in filio, est virtus quae
Pater et Filius produunt Spiritum S. amando se mutuo,
sicut autem de ratione mutui amoris est relatio Pa-
tris et relatio Filij, ita etiam eadem relationes indi-
recte et connotative, pertinent ad ipsam virtutem genera-
tivam sive ad constitutionem essentialem eiusdem vir-
tutis quae nunc est in Patre et Filio, quoniam autem si
spiritus S. non procederet a Filio, tunc relatio filiationis
neq' indirecte neq' directe pertineret ad virtutem genera-
tivam vel eius constitutionem essentialem, quia tunc
virtus generativa esset in solo Patre, ideo licet nunc fili-
atio et generatio parva distinguatur ex eo quod mediate
vel indirecte, modo explicato opponatur, non tamen
facta illa suppositione impotibili filiatio et generatio
parva realiter distinguantur, quia scilicet nullam
directam vel indirectam mediatam vel immediatam
habent inter se oppositionem. Alia objectiones
faciliores videri possunt apud alios.

Ex dictis obiter colligi potest, cum quaeritur: an Spiritus Sanctus distingueretur a Filio si
ab non procederet, non esse sermonem de hoc Spi-
ritu Sancto qui nunc est, quia hic Spiritus Sanctus
tunc non erat, sed de Spiritu Sancto in communi,
quicumq' ille esset.

Atq' haec de Deo Patre et Filio ad maiorem eius
gloriam dicta sunt.